

Teologická etika pro praxi

Rozsah: 1/1

3 kredity

Ukončení: zkouška

Metody hodnocení: ústní zkouška

Cíle předmětu:

Studijní materiály a kurz Teologická etika poslouží k představení vědecké disciplíny Teologická etika, s jejím propriem, resp. s propriem křesťanské etiky a jeho důsledky pro pojetí (obraz) člověka, Boha, pro etickou reflexi, mravní jednání a lidskou praxi, zejména spojenou s vybranými tématy sociální a pastorační práce. Studující a účastníci kurzů se budou moci seznámit s hlavními zdroji, prostřednictvím nichž nabízí TE orientaci při hledání odpovědi na otázku eticky dobrého a správného (zodpovědného) jednání. Stěžejní roli přitom budou hrát hlavní normativní texty TE, totiž biblické zprávy, příběhy, svědectví.

Osnova:

- Základní pojmy a jejich vztahy. Vymezení Teologické etiky. Co vlastně znamenají pojmy etika, morálka, mravnost, moralita, étos, TE, proprium křesťanské etiky?
- Podobnost o milosrdném Samařanovi jako ilustrativní text pro: základní prameny, proprium oboru, přikázání lásky, „pravé bohoslužby“, rozlišování a zvažování, vztah individuálního jednání a systému.
- Imago Dei/imago Christi: Idea člověka stvořeného k Božímu obrazu a podobě. Zásadní výpověď o významu, určení a tajemství člověka, která představuje základ étosu hebrejského kánonu, vrcholné naplnění dle křesťanského poselství v osobě Ježíše z Nazaretu poznaného a přijatého jako Krista.
- Člověk ve dvojím vydání: mužské a ženské pohlaví. Pojetí ženy i muže jako člověka stvořeného k Božímu obrazu a podobnosti v jejich partnerských vztazích připraví i půdu pro navazující pojednání o lidské sexualitě.
- Dekalog (Desatero). Výchozími texty pro uvažování o Dekalogu budou a musí být biblické zprávy a svědectví, v rámci nichž se zde bude jednat o tyto dva biblické odkazy: Ex 20,1-17 a Dtn 5,6-21.
- Lidská důstojnost. Nejvyšší etický princip a paradigma právního systému. Základ a cíl lidských práv. Lidská důstojnost (dále LD) představuje základ a cíl lidských práv (dále jen lpr). V různých textech-lidskoprávních dokumentech (společné základní i pro zvláště zranitelné skupiny) a v Mezinárodním etickém kodexu sociálních pracovníků znamená fundament.
- Biblicko-teologické aspekty svědomí. Jaká nebezpečí při jeho zmiňování svědomí a při odvolávání se na něj hrozí? *Máme zde spolehlivou instanci, podle níž se můžeme při jednání s konečnou platností orientovat?*
- Lidská práva v teologicko-etické argumentaci. Nyní postupujeme k tomu, abychom si tato lpr představili a vytvořili i základ pro další typy studia a konkrétních oblastí (např. práva lidí s postižením, práva dítěte).
- Lidská sexualita jakou součást a příklad teologicko-etické reflexe v oblasti partnerských vztahů a osobnosti. Téma sexuality je důležitou součástí partnerských vztahů. Prolínají se v ní aspekty individuální, mezosobní i sociální teologické etiky. Je předmětem trestněprávní úpravy, problematiky sociálně nežádoucích jevů a je samozřejmě i předmětem diskusí o sexuální výchově v pluralitní společnosti, právním státě i globalizujícím se světě.

- Inovační potenciál Úmluvy o právech lidí s postižením. Ačkoli platí lidská práva pro všechny lidi, nejsou na tom všichni stejně ohledně toho, že jsou více zranitelní. Jednu reprezentativní skupinu zvláště zranitelné skupiny takových osob představují lidé s postižením.
- Nesvoboda závidění a žárlivosti: příklad špatných postojevých vzorců (neřestí). Závist a žárlivost se řadí mezi hlavní tzv. neřestí jako opaky ctností. Někdy jsou kvůli svým důsledkům a závažnosti pro daného jedince a jeho okolí umísťovány na první místo v seznamu neřestí, nebo pak dokonce zaujímají místo těžkých či smrtelných hříchů.
- Základy biomedicínské etiky: Morálně právní status lidského života před narozením a jeho důsledky. Vztah lidské důstojnosti a ochrany lidského života. Výzkum na embryonálních kmenových buňkách. Problematika lidsky důstojného umírání.

Literatura:

1. ERNST Stephan: Grundfragen theologischer Ethik. Eine Einführung, München: Kösel, 2009.
2. HUNOLD Gerfried W. / LUBACH Thomas / GREIS Andreas (Hrsg.): Theologische Ethik. Ein Werkbuch, Tübingen: A. Francke Verlag, 2000.
3. SCHOCKENHOFF Eberhard: Grundlegung der Ethik. Ein theologischer Entwurf. Freiburg i. Br. (Herder), 2007.
4. MILFAIT René: Teologická etika – základní pojmy, in: IS/Jabok/studijní materiály/zs2010.
5. PIEPER Annemarie: Einführung in die Ethik. Fünfte, überarbeitete und aktualisierte Auflage, Tübingen: A. Francke Verlag, 2003.
6. DREWERMANN Eugen: Wer hat, dem gegeben wird: Die Gleichnisse Jesu, Patmos, 2008.
7. ERNST Stephan: Grundfragen theologischer Ethik. Eine Einführung, München: Kösel, 2009.
8. MRÁZEK Jiří: Lukášovská podobenství, Praha: Mlýn, 2008.
9. BALDERMANN Ingo, DASSMANN Ernst, FUCHS Ottmar a kol.: Menschenwürde. Jahrbuch für Biblische Theologie (JBTh), Band 15 (2000), Neukirchen-Vluyn: Neukirchener Verlag, 2001.
10. *Bible*.
11. BENEŠ Jiří/ VAŘURA Petr: Pradějiny, Praha: Kalich, 2010.
12. Gaudium et spes (Radost a naděje). Dokument II. vatikánského koncilu.
13. HESCHEL Abraham J.: Der Wert des Menschen: Jeder Mensch muss menschlich behandelt werden. Der Mensch – ein heiliges Bild, in Han Küng/Walter Homolka: Weltethos aus den Quellen des Judentums, Freiburg im Br.: Herder, 2008.

Tento materiál vznikl v rámci projektu *Inovace studijního programu Pastorační a sociální práce ETF UK (CZ.2.17/3.1.00/33279)* spolufinancovaného z prostředků Evropského sociálního fondu, státního rozpočtu České republiky a rozpočtu hlavního města Prahy.

Evropský sociální fond – Operační program Praha Adaptability
Praha & EU: Investujeme do vaší budoucnosti